

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی کرمان
پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت

آنچه در مرداد ماه گذشت؟

خلاصه عملکرد مرداد ۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خلاصه عملکرد مرداد ماه ۱۴۰۲

پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت

فهرست مطالب

الف) بازدیدها و جلسات کاری مهم	۳
ب) تولیدات آموزشی و پژوهشی	۴
ج) کارگاه‌های آموزشی برگزار شده	۶
د) سایر رویدادها و امور جاری	۷
ه) گالری تصاویر	۸

الف) بازدیدها و جلسات کاری مهم

۱) جلسه‌ای با حضور رئیس سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران (دکتر محمد رئیس‌زاده) و رئیس پژوهشگاه آینده‌پژوهی در سلامت (دکتر علی اکبر حقدوست)، در تاریخ ۲۷ مرداد ماه برگزار و تفاهم‌نامه‌ای به منظور همکاری‌های مشترک علمی امضا گردید. موضوع این تفاهم‌نامه، گسترش و تعمیق همکاری و مشارکت‌های علمی و پژوهشی با استفاده از ظرفیت‌های منابع اعم از منابع انسانی، بانک‌های اطلاعاتی، مهارت‌های فنی و سایر امکانات و توانمندی‌های طرفین در سراسر کشور و همچنین بررسی و تبیین اولویت‌های تحقیقاتی سازمان به منظور تدوین پروژه‌های کاربردی مستقل یا مشترک است.

۲) اولین نشست هیأت اندیشه‌ورز شورای هماهنگی مبارزه با مواد مخدر استان کرمان با مشارکت پژوهشگرانی از مرکز تحقیقات مراقبت اچ‌آی‌وی و عفونت‌های آمیزشی (مرکز همکار سازمان جهانی بهداشت) و مرکز تحقیقات مدلسازی در سلامت برگزار شد. موضوع این جلسه رصد و مدیریت داده‌های اعتیاد در استان بود. در این جلسه گزارشی از طرح‌های پژوهشی و ظرفیت‌های بالقوه مراکز تحقیقاتی پژوهشگاه در حوزه اعتیاد ارائه شد.

۳) جلسه‌ای با حضور مدیرکل و معاون پیشگیری خدمات پایه سازمان بیمه سلامت در محل پژوهشگاه آینده‌پژوهی در سلامت (مرکز آینده‌نگری و نوآوری در سلامت) برگزار شد. در این جلسه آقایان دکتر محمد جعفری، دکتر فرشید عابدی، دکتر علی اکبر حقدوست و خانم دکتر آتوسا پورشیخعلی در زمینه همکاری‌های مشترک در حوزه طرح‌های پژوهشی آینده‌پژوهی در بیمه، به بحث و تبادل نظر پرداختند.

۴) جلسه‌ای در زمینه همکاری‌های پژوهشی مشترک توسط مرکز آینده‌نگری و نوآوری در سلامت (نوآیند) با معاون پژوهشی مرکز ملی تحقیقات راهبردی در آموزش علوم پزشکی برگزار شد. در این جلسه آقای دکتر علیرضا کوهپایی و خانم دکتر مریم حسینی از نصر و آقایان دکتر حقدوست، دکتر دهنویه و خانم دکتر پورشیخعلی از مرکز نوآیند حضور داشتند.

۵) جلسه‌ای با حضور رؤسای محترم مراکز تحقیقات مدلسازی و مدیریت ارائه خدمات سلامت در خصوص انجام مشترک طرح‌های تحقیقاتی در زمینه مدلسازی جمعیت اتباع و همچنین برآورد بار مالی اتباع بر بیمارستان‌های استان کرمان برگزار شد.

۶) در مرداد ماه جاری دو جلسه بررسی و آنالیز طرح سالمندی برگزار شد. در این جلسات که با حضور اعضای هیأت علمی و پژوهشگران علاقمند به موضوع طب سالمندی از مراکز تحقیقاتی مدلسازی در سلامت و انفورماتیک پزشکی برگزار شد، داشبوردهای سازی و تحلیل داده‌های طب سالمندی مورد بحث و بررسی قرار گرفت. لازم به ذکر است اجرای طرح تحقیقاتی سالمندی با حمایت سازمان جهانی بهداشت و به سفارش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در پژوهشگاه آینده‌پژوهی در سلامت انجام می‌شود.

۷) در مرداد ماه سال جاری دو جلسه شورای مدیران نیز در محل سالن صبا در پژوهشگاه آینده‌پژوهی در سلامت برگزار و در خصوص نحوه فعالیت استارت‌آپ‌های پژوهشگاه و مدیریت امور اجرایی آن‌ها تصمیم‌گیری انجام شد. همچنین پروپوزال‌های مراکز آینده‌نگری و نوآوری در سلامت (نوآیند)، مدیریت ارائه خدمات سلامت، مراقبت اچ‌آی‌وی (HIV) و عفونت‌های آمیزشی و انفورماتیک پزشکی برای ارسال به نيماد مورد تصویب قرار گرفت.

ب) تولیدات آموزشی و پژوهشی

۱. چاپ ۹ مقاله، تصویب ۳ طرح تحقیقاتی، انتشار ۲ پادکست و تهیه ۱ فکت شیت (گزاره برگ)

– خلاصه‌ای از مهمترین مقالات چاپ شده توسط پژوهشکده:

BMJ Open Health risk communication and infodemic management in Iran: development and validation of a conceptual framework

Azam Bazrafshan,¹ Azadeh Sadeghi,^{1,2} Maliheh Sadat Bazrafshan,¹
Hossein Mirzaie,¹ Mehdi Shafiee,^{1,2} Jaason Geerts ^{3,4}, Hamid Sharifi ¹

هم‌زمان با پاندمی کووید ۱۹ در دنیا موجی از اخبار جعلی، اطلاعات گمراه‌کننده و غلط در بسیاری از کشورهای دنیا از طریق شبکه‌های اجتماعی گسترش یافت که از آن تحت عنوان اینفودمی یاد می‌شود. اینفودمی یکی از تهدیدهای اصلی در مواجهه با بحران‌ها و اپیدمی‌هاست که می‌تواند اثربخشی مداخلات پیشگیرانه و اعتماد عمومی را خدشه‌دار کرده و سلامت جامعه را تهدید کند. از این رو لازم است تا سازوکارهای شناسایی و مقابله با اینفودمی در نظام سلامت طراحی و تدوین شود تا در زمان بروز همه‌گیری‌ها و شرایط اضطراری امکان مقابله با اینفودمی از اولین ساعات بروز بحران فراهم شود. در مطالعه حاضر تلاش شده است تا با مرور شواهد بین‌المللی و استفاده از نظر کارشناسان متخصص در سطوح مختلف تصمیم‌گیری و اجرایی در استان‌های مختلف کشور مدل مفهومی مدیریت اینفودمی و ارتباطات خطر طراحی و ارائه گردد.

PLOS ONE

RESEARCH ARTICLE

HIV testing and its associated factors among female sex workers in Iran in 2020: Finding from a respondent-driven sampling survey

Fatemeh Tavakoli¹, Ghobad Moradi^{2*}, Ali Mirzazadeh^{1,3}, Bushra Zarei², Hamid Sharifi^{1*}

1 HIV/STI Surveillance Research Center and WHO Collaborating Center for HIV Surveillance, Institute for Futures Studies in Health, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran, **2** Social Determinants of Health Research Center, Research Institute for Health Development, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran, **3** Department of Epidemiology and Biostatistics, Institute for Global Health Sciences, University of California San Francisco, San Francisco, CA, United States of America

* hsharifi@kmu.ac.ir (HS); moradi_gh@yahoo.com (GM)

با توجه به اهمیت آزمایش اچ‌آی‌وی در پیشگیری، مراقبت و درمان، این مطالعه با هدف ارائه گزارش روند آزمایش اچ‌آی‌وی با استفاده از روش نمونه‌گیری هدایت‌شده از طریق نمونه‌ها (respondent driven sampling) برای بررسی فراوانی و ارتباط متغیرهای مرتبط با آزمایش اچ‌آی‌وی در میان زنان با رفتارهای پرخطر در ایران انجام شد.

از مجموع زنان شرکت‌کننده با رفتارهای پرخطر مرتبط با اچ‌آی‌وی در مطالعه، کمتر از نیمی از آنان سابقه انجام آزمایش اچ‌آی‌وی در ۱۲ ماه گذشته را گزارش کردند. احتمال انجام آزمایش اچ‌آی‌وی در ۱۲ ماه گذشته در میان زنان با رفتارهای پرخطر که در آخرین رابطه جنسی با شریک جنسی غیرپولی از کاندوم استفاده کرده بودند، هرگز از الکل استفاده نکرده بودند و سابقه مصرف مواد در طول عمر داشته‌اند، نسبت به سایر زنان بیشتر بود. یافته‌های این مطالعه نشان داد که میزان آزمایش اچ‌آی‌وی در میان زنان با رفتارهای پرخطر مرتبط با اچ‌آی‌وی در ایران به طور قابل توجهی پایین است و شناخت موانع انجام آزمایش اچ‌آی‌وی برای بهبود آبخار درمان اچ‌آی‌وی در کشور ضروری است.

RESEARCH

Open Access

Double counting of clients using services in Iran: implications for assessing the reach of harm reduction programs

Fatemeh Tavakoli¹, Willi Mcfarland², Nima Ghalekhani¹, Mehrdad Khezri^{1,3}, Ali Akbar Haghdoost¹, Mohammad Mehdi Gouya⁴, Marzieh Mahboobi⁵, Ali Mohammad Hosseionpour⁶, Ali Komasi⁷, Mehdi Ghorbanian⁸, Nasim Nasiri Moghadam⁹, Maryam Taghipour¹⁰ and Hamid Sharifi^{*}

این مطالعه با هدف دوباره‌شماری مراجعین خدمات کاهش آسیب شامل برنامه‌های سرنگ و سوزن، توزیع کاندوم، آزمایش و مشاوره اچ‌آی‌وی و درمان نگهدارنده متادون در پنج شهر ایران انجام شد. با ادغام داده‌های مشتریان، کارکنان و کارشناسان، تخمین نهایی دوباره‌شماری مراجعینی که از خدمات کاهش آسیب استفاده می‌کنند عبارت بودند از: آزمایش اچ‌آی‌وی ۱۰٪، برنامه‌های سوزن و سرنگ ۱۷٪، برنامه‌های توزیع کاندوم ۱۳٪، مشاوره اچ‌آی‌وی و بیماری‌های آمیزشی ۱۰٪ و درمان نگهدارنده با متادون ۷٪. یافته‌های این مطالعه نشان داد که دوباره‌شماری مراجعین در خدمات کاهش آسیب در ایران قابل توجه است. برای بهبود برنامه‌ریزی، تخمین اندازه جمعیت مراجعین و تخصیص کارآمد منابع، داده‌های مربوط به دسترسی مراجعین توسط خدمات کاهش آسیب باید برای شمارش مضاعف تصحیح شود.

Short research communication

EMHJ - Vol. 29 No. 7 - 2023

Ethical soundness of health technology assessment reports in Islamic Republic of Iran

Vahid Yazdi-Feyzabadi¹ and Salman Bashzar^{*}

ارزیابی فناوری سلامت (HTA) یک روش مرسوم برای ارزیابی استفاده معقول از فناوری‌های بهداشتی در بسیاری از کشورها است. در این مطالعه سلامت اخلاقی مطالعات HTA در ایران بررسی شده است. در این مطالعه از تمام گزارش‌های HTA منتشر شده توسط دفتر ارزیابی فناوری سلامت تا سال ۲۰۲۰ با استفاده از مدل هسته‌ای و پرسشنامه‌های Q-SEA استفاده شده است. تعداد ۹۱ گزارش از

نظر سلامت اخلاقی در این مطالعه ارزیابی شدند. یافته‌های این مطالعه نشان داد گزارش‌های HTA در کشور نیازمند چارچوبی هماهنگ، یکپارچه و قابل قبول برای همه ذینفعان، برای اطمینان از انطباق آن‌ها با الزامات اخلاقی صحیح است.

- پادکست

در مرداد ماه سال جاری دو پادکست با موضوع «خلاصه تازه‌های پزشکی و سلامت جهان» و «داستان عاشقانه‌ی تریاک و سرطان» منتشر شد.

در مورد عوارض مستقیم تریاک، مانند اعتیاد، عوارض اجتماعی و اثرات مستقیم آن روی وخیم شدن بیماری‌ها زیاد صحبت شده، اما اکثر افراد از عارضه غیر مستقیم مهم آن یعنی سرطان و میزان تأثیر تریاک روی بروز این بیماری بی‌اطلاع هستند. در این پادکست تلاش شده است تا با جمع‌بندی آخرین یافته‌های بدست آمده از مطالعات معتبر ملی و استانی، به بررسی وجود رابطه بین مصرف تریاک و بروز انواع سرطان‌ها پرداخته شود.

دسترسی به محتوای این پادکست‌ها از طریق وب سایت آپدیت ام دی امکان پذیر است:

<https://updatemd.com/podcasts>

- فکت شیت (گزاره برگ)

در مرداد ماه سال جاری یک گزاره برگ با موضوع «اهمیت کاربرد رنگ و نقاشی مناسب مبلمان شهری در ارتقاء نشاط اجتماعی» منتشر شد. این گزاره برگ ضمن شرح کاربردهای رنگ‌های سرد و گرم و توضیح در خصوص ترکیب نمودن آن‌ها، پیشنهادات کاربردی جهت بالا بردن نشاط و سرمایه اجتماعی توسط مرکز عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت (SDH) تهیه و به شهرداری شهر کرمان و معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی کرمان ارسال گردید.

ج) کارگاه‌های آموزشی برگزار شده

✓ در این ماه کارگاه‌های متنوعی توسط مرکز مدیریت خدمات سلامت و مرکز نوآیند برگزار شد. این کارگاه‌ها با موضوعات (۱) نحوه تربیت ارتباط اولیاء و مربیان، (۲) توانمندسازی کنشگران بسیج استان کرمان به منظور پیشگیری از مصرف مواد، پیشگیری از تصادفات جاده‌ای و تربیت مربی حوادث رانندگی در معاونت بهداشتی، (۳) چگونگی پیشگیری از مصرف الکل، (۴) جوانی جمعیت، (۵) پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، (۶) کارگاه آموزشی ترویج شیر مادر در بیمارستان حضرت فاطمه الزهرا (س)، (۷) نشست زیست بوم نوآوری و قوانین تأمین اجتماعی مرتبط با شتاب‌دهنده و شرکت‌های دانش‌بنیان بودند. گروه هدف کارگاه‌های فوق کارکنان آموزش و پرورش استان کرمان، کارشناسان دادگستری کل استان، اعضای هیأت علمی و کارشناسان مدیریت بحران دانشگاه علوم پزشکی بم، مشاورین نیروی انتظامی استان و اعضای هیأت علمی، کارمندان و پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی کرمان بودند.

✓ اولین مدرسه تابستانه هوش مصنوعی نیز در قالب ۳ کارگاه متوالی در مرداد ماه در سالن افضل واقع در پژوهشکده آینده‌پژوهی در سلامت برگزار گردید. در این دوره آقایان دکتر محمد مهدی قائمی، دکتر حمیدرضا دهقان، دکتر امیرحسین نبی‌زاده و آقای سید

محمد موسوی به توضیحاتی در زمینه‌های نقش هوش مصنوعی (AI) در علوم سلامت، معرفی شاخه‌های تخصصی هوش مصنوعی (AI)، رفع مشکلات و ارائه راه حل‌ها با استفاده از هوش مصنوعی، ابزارهای قابل استفاده برای انجام پروژه‌ها و معرفی کلی مراحل انجام پروژه هوش مصنوعی (AI) پرداختند. همچنین مقدمه‌ای در مورد کاربردهای یادگیری ماشین، چگونگی جمع‌آوری داده و معرفی colab پرداخته شد. تحلیل آماری دیتا (Min, max, mean, avg,...)، پیش پردازش، پاک‌سازی داده، کار با ابزار و مقدمه‌ای بر big data، معرفی و پیاده‌سازی روش‌های NLP-SVM-Decision Tree-Classification-Regression-Supervised learning مباحث ارائه شده در جلسات بعدی بودند. در پایان نیز از شرکت‌کنندگان خواسته شد تا در حیطه‌ای که در آن مشغول به خدمت هستند و فکر می‌کنند هوش مصنوعی برای آن حیطه از کارشان مفید خواهد بود، حداقل ۵ عنوان طرح تهیه و به مدرسان دوره ارائه دهند.

د) سایر رویدادها و امور جاری

- ✓ در مرداد ماه ۱۴۰۲، تعداد ۳۹ مقاله در پورتال مجله بین‌المللی سیاست‌گذاری و مدیریت سلامت (IJHPM) سابمیت شده است که ۲۳ مقاله رد شده‌اند و ۱۶ مقاله به مرحله داوری راه یافتند. در مجموع، هم اکنون، تعداد ۱۱۶ مقاله در پورتال مجله تحت داوری می‌باشند. لازم به ذکر است که در این ماه، ۹ مقاله جدید در شماره پیوسته ۲۰۲۳ منتشر شده است.
- ✓ سلسله جلسات آموزشی با موضوع خبرنویسی در مرداد ماه برگزار شد. در این جلسات که با حضور رابطین روابط عمومی مراکز تحقیقاتی پژوهشکده و با تدریس خانم نجیبه خواجه‌پور از معاونت بهداشتی برگزار شد، اصول خبرنویسی و گزارش‌های خبری به شرکت‌کنندگان آموزش داده شد.
- ✓ در ماه جاری سازمان بهداشت جهانی از کتاب "ایمنی در مراقبت‌های اولیه" رونمایی کرد. کتاب مذکور توسط مرکز آینده‌نگری و نوآوری در سلامت (نوآیند) تهیه، تنظیم و تدوین شده است.
- ✓ یکی از بزرگترین پروژه‌های محول شده به دانشگاه و کلان منطقه ۸، آینده‌پژوهی رشته‌های مختلف علوم پزشکی است که به عنوان یک مأموریت ملی مطرح است. در مرداد ماه به صورت جدی کار بر روی این مطالعه آغاز و با تشکیل بیش از ۲۰ کارگروه ملی از بین دانشجویان و اساتید علاقمند با تلاش و پیگیری مرکز تحقیقات آینده‌نگری و نوآوری در سلامت (نوآیند) تشکیل شد. انجام این تحقیق در ماه‌های آینده قطعاً یکی از دستاوردهای اصلی پژوهشکده خواهد بود.
- ✓ برنامه صبحانه کاری با محوریت پاسخگویی و مسئولیت اجتماعی (در راستای اجرای برنامه‌های نشاط سازمانی) با حضور اعضای پژوهشکده آینده‌پژوهی برگزار شد. آقایان دکتر علی‌اکبر حقدوست و دکتر وحید یزدی در زمینه مسئولیت اجتماعی توضیحاتی را ارائه دادند.

ه) گالری تصاویر

در پایان از تلاش دسته جمعی تیم پژوهشکده که رویدادهای بیان شده را آفریدند، کمال تشکر را دارم.

